

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน
THE GUIDELINES OF PREVENTION FOR INMATES RECIDIVISM
AT LAMPUN PROVINCIAL PRISON

ชัยวัฒน์ สุรอรังษัง^๑

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารจัดการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำ เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ ๑๘ รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง พบว่า เลือกเส้นทางการประกอบอาชีพแบบง่าย จึงเลือกทำอาชีพที่ผิดกฎหมาย มีปมในใจที่ถูกกระทบหรือถูกข่มเหง อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระทำผิดหรือเมื่อพ้นโทษแล้วสังคมไม่ให้การยอมรับ จึงกระทำผิดซ้ำ ขาดกระบวนการทางความคิดในการไตร่ตรองถึงความผิดชอบชั่วดีและปัญหาความยากจน กระบวนการการบริหารจัดการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำ พบว่า ได้ดำเนินกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำตามโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำจนประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ควรเพิ่มเติมในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านงานบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดลำพูน พบว่า ควรดำเนินตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ และประสานงานจากหน่วยงานภายนอก เพื่อเตรียมความพร้อมภายหลังที่ผู้ต้องขังพ้นโทษและกลับสู่สังคมในการขับเคลื่อนแก้ไข ป้องกันมิให้กลุ่มผู้ต้องขังกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

คำสำคัญ: แนวทางการป้องกัน, ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ

Abstract

The research were to study the causes of inmates recidivism, to study the management process for changing behavior of recidivism inmates at Lamphun provincial prison, and to investigate the prevention guidelines of recidivism inmates at Lamphun provincial prison. This research was conducted by using the qualitative research methodology methodology and the data collected by using in-depth interview. The samples consisted of 18 people. The findings of this research were found as follows:

The recidivism cause of inmates were found that there occurred because of choices in sample occupations, took it easy then make a living by violating the law. The affected or humiliated and leads to avenge the misuse. The community caused of living the environment condition that contributed to the delinquency or acquitted and social acceptance, did not give a chance to work. The lack of ideas to consider the wrong and poverty problem. The management process to change the recidivism behavior was found that Lamphun provincial prison

^๑ นิติศาสตรบัณฑิต หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

implemented the behavior process of recidivism modification by the reformation program of recidivism inmates then successful to some extent but should add planning, management organization, personnel and supervision. The prevention guideline of recidivism inmates at Lamphun provincial prison was found that there should implement the policy of department of corrections and coordination of external agencies for preparing later the inmates acquitted and returned to social in driven solution, preventing inmates returned to recidivism again.

Keywords: The Guidelines of Prevention, Inmates Recidivism

บทนำ

ปัญหาด้านอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของสังคม เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้นๆ กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม และถือเป็นความผิด ซึ่งผู้กระทำต้องได้รับโทษ ปัญหาอาชญากรรม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและจะมีต่อไปในอนาคต เป็นที่คุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ เป็นสิ่งบั่นทอนความเจริญของประเทศชาติ เป็นตัวทำลายความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม^๑ การประกอบอาชญากรรมโดยทั่วไปนั้น สังคมมักจะเห็นเป็นเรื่องของความชั่วร้ายในมนุษย์ ปัจจุบันการกระทำผิดมีอัตราที่สูงขึ้นและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง บางรายซึ่งกระทำผิด ถูกจับกุมดำเนินคดีผ่านการพิจารณาของศาลยุติธรรมให้ลงโทษจำคุก อีกทั้งผ่านกระบวนการบำบัดฟื้นฟูจากเรือนจำ ซึ่งเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานสุดท้ายที่ให้ข้อเกลางทางด้านความประพฤติและศีลธรรม เพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดีภายหลังการพ้นโทษแล้ว ตลอดจนได้รับการฝึกหัดวิชาชีพ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางหาเลี้ยงชีพและดำเนินชีวิตอย่างสุจริตในสังคม แต่ต้องหวนกลับมากระทำผิดซ้ำ และการกระทำผิดซ้ำ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๒ และ ๘๓ ได้กำหนดการเพิ่มโทษแก่ผู้ที่เคยกระทำความผิด และกลับมากระทำผิดขึ้นอีกภายใน ๕ ปี นับแต่วันพ้นโทษ เนื่องจากถือว่าผู้กระทำผิดไม่เช็ดหลาย^๒

เรือนจำจังหวัดลำพูนมีผู้ต้องขัง จำนวนทั้งสิ้น ๒,๑๕๙ คน แยกเป็นผู้ต้องขังชาย จำนวน ๒,๑๑๘ คน ผู้ต้องขังหญิง จำนวน ๔๑ คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับคดี ยาเสพติด ความผิดต่อทรัพย์สิน ความผิดต่อชีวิต และอื่นๆ และจากจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ภายในเรือนจำ มีจำนวนประมาณร้อยละ ๒๙ จะเป็นผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยตัวไปแล้วกลับมากระทำผิดซ้ำและถูกตัดสินให้จำคุกกลับเข้ามาภายในเรือนจำอีก จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง รวมถึงกระบวนการบริหารจัดการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ และศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดลำพูน ตามแนวพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยให้สังคมปลอดภัยจากอาชญากรรมและเพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข อันจะนำพาประเทศชาติให้ไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางวัตถุและทางจิตใจอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง
๒. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

๑. โสภกา ขปิลันน์, อาชญากรรม : ปัญหาที่ควรแก้ไขสังคมปัจจุบัน, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๓๓), หน้า ๑.

๒. พลประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษาและนคร พจนวรวงษ์, รวมกฎหมายวิธีพิจารณาความ, (กรุงเทพมหานคร: นครหลวง, ๒๕๒๓), หน้า ๑๐๔-๑๐๕.

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในด้านเนื้อหาและเอกสารตามลำดับ ดังนี้

๑. ศึกษาจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยศึกษาหลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักฆราวาสธรรม ๔ ซึ่งประกอบด้วย ๑) สัจจะ ๒) ทมะ ๓) ขันติ และ ๔) จาคะ

๒. ศึกษาจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ บทความ บทวิจารณ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ บทความทางวิชาการ เกี่ยวกับแนวความคิดการบริหารจัดการ ๕ ด้าน ประกอบด้วย (๑) P คือ Planning หมายถึง การวางแผน (๒) O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร (๓) S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร (๔) D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ และ (๕) C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล^๓

๓. ศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน ๑๘ ท่าน

ผลการศึกษา

สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

ด้านสภาพโดยทั่วไป พบว่า เกิดจากความต้องการสบายในดำรงชีวิต เลือกเส้นทางการประกอบอาชีพอย่างง่าย ไม่เหน็ดเหนื่อย ได้ค่าตอบแทนที่สูง และเกิดจากข้อจำกัดของเวลา ความรู้ความสามารถ และผลตอบแทนที่ได้รับน้อย ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว จึงมักประกอบอาชีพเดิม ด้านสภาพจิต พบว่า เกิดจากปมทางด้านจิตใจมีปมด้อยบางอย่าง จึงแสวงหาแนวทางเพื่อให้เกิดการยอมรับ และมีชื่อเสียงจึงเลือกวิธีการที่ผิดกฎหมาย เมื่อถูกจับกุมเข้าสู่เรือนจำและออกจากเรือนจำจะถูกสังคมบีบบังคับ ไม่ยอมรับ จึงเกิดการกระทำผิดซ้ำแล้วกลับเข้าเรือนจำใหม่ ด้านสภาพสังคม พบว่า คนชั้นในสังคมไทยยังมีอยู่ ค่านิยมในเงินตรา ค่านิยมของสังคมในการยอมรับในบุคคลที่มีทรัพยากรมาก หรือ สังคมไม่ให้ออกาสผู้พ้นโทษเพราะเมื่อผู้ต้องขังออกจากเรือนจำมา การทำมาหากินยากขึ้น เมื่อการทำมาหากินยากขึ้น แล้วไม่มีทางออกก็ต้องกลับไปกระทำผิดเหมือนเดิม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนส่งเสริมให้ผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำ ด้านการศึกษา พบว่า การศึกษา ช่วยในด้านของการมีความรู้ความสามารถการประกอบอาชีพเมื่อมีอาชีพที่ดีมีรายได้มากพอสำหรับการดำรงชีวิต การศึกษาทำให้คนเกิดการเรียนรู้ เกิดสำนึกที่ดี จะไม่เข้าไปยุ่งกับยาเสพติดอีก ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำโดยส่วนใหญ่ มักไม่ได้จบการศึกษาในชั้นสูง โอกาสจึงมีน้อยกว่าคนอื่น ๆ ที่มีการศึกษาสูง กระบวนการทางความคิดจึงด้อยกว่าคนอื่น ๆ ที่ได้รับการศึกษาสูง เมื่อกระบวนการทางความคิดน้อย การกระทำผิดต่างๆ ที่เกิดขึ้น และด้านเศรษฐกิจ พบว่า ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดมากเป็นอันดับต้นๆ เพราะบุคคลเหล่านี้กระทำความผิดเพราะต้องการเงิน เมื่อไม่มีเงิน ต้องหาทางหาวิธีหาเงินเพื่อมาใช้จ่าย เมื่อมีความต้องการจึงต้องหาเงินมาตอบสนองความต้องการของตัวเอง เกิดความคิดว่ามีเงินสามารถซื้อได้ทุกอย่าง จึงเลือกแนวทางที่ได้เงินอย่างง่ายด้วยการทำผิดกฎหมาย

กระบวนการการบริหารจัดการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

๑) โดยภาพรวม พบว่า การบริหารจัดการของเรือนจำจังหวัดลำพูน มีโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ โดยดำเนินการในรูปแบบโครงการ ซึ่งทางกรมราชทัณฑ์จะเป็นผู้กำหนดและออกแบบโครงการ มีคอร์สการฝึกอบรม

^๓ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในเรื่องต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ในช่วงเวลาที่ต้องขังใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำและปฏิบัติตามโปรแกรมที่วางไว้ ผู้ต้องขังที่ยอมรับการปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมจะไม่กระทำผิดวินัยในเรือนจำ แต่เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว ปัจจัยต่างๆ ที่อยู่รอบตัวผู้ต้องขัง จะเป็นตัวกระตุ้นให้กลับไปใช้ชีวิตเดิมๆ และกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ฉะนั้น การติดตามผลภายหลังการพ้นโทษ จึงเป็นเรื่องสำคัญมาก นอกจากจะเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมแล้ว ยังเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำได้

๒) ด้านการวางแผน พบว่า เรือนจำได้แนวทางมาจากการบริหารจัดการของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งมีรูปแบบที่แน่ชัด ปัญหาที่เกิดขึ้นตามลักษณะพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นของผู้ต้องขัง แต่ละที่ไม่เหมือนกัน ต่างกันอย่างสิ้นเชิง จึงต้องมีการปรับแต่งรูปแบบของการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในแต่ละท้องที่แต่ละภูมิภาค อย่างไรก็ตาม การวางแผนนั้น ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติร่วมกับผู้บังคับบัญชาจนนำไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

๓) ด้านการจัดองค์กร พบว่า เรือนจำมีฝ่ายที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกันหลายฝ่ายเพื่อบูรณาการร่วมกันทำงาน เพื่อให้สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ซึ่งจากการดำเนินการที่ผ่านมามีปัญหางบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการจัดโครงการ ทำให้ต้องลดขั้นตอนหรือตัดทอนการอบรมที่สำคัญที่ผู้ต้องขังต้องรับรู้ออกไปอย่างไรก็ตาม เรือนจำจังหวัดลำพูนให้ความสำคัญด้านการแก้ไขฟื้นฟู ตั้งแต่ผู้บริหารเรือนจำจนถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น เรือนจำควรจะมีทรัพยากรที่เพียงพอ ทั้งเจ้าหน้าที่ งบประมาณ สถานที่ ฯลฯ และจำเป็นจะต้องมีทีมงานเจ้าหน้าที่ในการที่จะจัดกิจกรรมหรือจัดทำโครงการอบรมกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเหล่านี้ เพื่อควบคุมดูแลการทำงานได้อย่างเต็มที่

๔) ด้านงานบุคลากร พบว่า ในด้านบุคลากร เรือนจำจังหวัดลำพูนมีนักสังคมสงเคราะห์หนึ่งราย พยาบาลวิชาชีพสองราย อนุศาสนาจารย์หนึ่งราย ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ถือว่ามีความน้อยมากที่จะมาช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ทางเรือนจำจังหวัดลำพูน ยังขาดแคลนนักจิตวิทยา นักอาชญาวิทยา ดังนั้น ควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการ

๕) ด้านการอำนวยการ พบว่า ผู้บริหารได้ติดตามเอาใจใส่ ต่อกิจกรรมการฝึกอบรมต่างๆ อยู่เสมอ และทำให้ผู้บริหารทราบถึงปัญหา อุปสรรคของการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดีและให้แนวทางแก้ไขแก่เจ้าหน้าที่ได้ตรงจุด และควรให้ผู้บริหารระดับสูงในระดับกระทรวง ได้เข้ามามีส่วนช่วยสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

๖) ด้านการกำกับดูแล พบว่า การดำเนินงานของเรือนจำ ส่วนใหญ่จะมอบให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการจัดกิจกรรม เป็นผู้ดูแลแต่เพียงผู้เดียว ทำให้หลายๆ โครงการยังขาดการบูรณาการความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ส่วนอื่นๆ การทำโครงการจึงรู้เฉพาะผู้รับผิดชอบเท่านั้น ดังนั้น ควรให้เจ้าหน้าที่จากส่วนงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน เพราะการร่วมมือร่วมใจของเจ้าหน้าที่ ทุกส่วนจะแสดงให้เห็นถึงการรวมพลัง ความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ในการที่จะแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง จะสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำได้อย่างแน่นอน

๗) ด้านการปฏิบัติของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ควรจะมีมาตรการบางอย่างที่เข้ามาคอยสอดส่องดูแล หรือแนะนำการใช้ชีวิตภายนอก มีการติดตามประเมินผล และควรให้การศึกษาตอนอยู่ในเรือนจำ หรือฝึกอาชีพ และเมื่อพ้นโทษออกมาควรหางานให้ทำ อาจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการจัดหางาน กรมสังคมสงเคราะห์ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มาให้คำแนะนำทั้งก่อนพ้นโทษและติดตามให้คำแนะนำแก่ผู้ต้องขัง

๘) ด้านครอบครัว พบว่า ปัญหาเกิดจากบุคคลในครอบครัวมีการค้ายาเสพติด จึงทำให้ผู้ต้องขังเจริญรอยตาม และเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษกลับสู่ครอบครัวแล้ว คนในครอบครัวก็ต้องดูแล ต้องไม่ไปซ้ำเติม ควรให้อภัยและพร้อมให้ผู้ต้องขังเริ่มต้นชีวิตใหม่ ในทางที่ถูกที่ควร โดยคนในครอบครัวเป็นผู้ประคอง และสนับสนุน

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๙) ด้านสังคม พบว่า เพื่อนบ้านหรือคนในชุมชนควรให้โอกาส เปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีต่อผู้ต้องขัง การให้อภัยผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำภายในชุมชน โดยให้การยอมรับและชักชวนให้มาทำกิจกรรมกับทางชุมชนให้มากขึ้น

๑๐) ด้านการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อการกระทำผิดซ้ำพอสมควร เนื่องจากการศึกษาและวิจัยของสถาบันการศึกษาในระดับปริญญาโทพบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อการกระทำผิดแบบแปรผันตรงอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ควรส่งเสริมการศึกษาเพื่อให้เกิดกระบวนการขัดเกลากายความคิดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เจตคติ และค่านิยม ไม่ให้กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

๑๑) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ฐานะทางครอบครัว มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ กล่าวคือ ผู้ต้องขังส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำถึงยากจน จึงหันมากระทำความผิดเพื่อแลกกับค่าจ้างที่สูงกว่า การทำอาชีพสุจริตทั่วๆ ไป ทั้งนี้ โดยปกติเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษกลับสู่ครอบครัว แต่ยังไม่สามารถหางานทำได้ จะเป็นการระของครอบครัว และสุดท้ายจะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองในการดำรงชีวิต

๑๒) ด้านสังคม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ต้องมีสัจจะ ต้องทำงานตามหน้าที่โดยสุจริต ไม่รับสินบน ในขณะที่เดียวกัน ต้องสร้างการตระหนักรู้ให้กับผู้ต้องขัง โดยการให้ความรู้ด้านศาสนา เพื่อซึมซับธรรม ตระหนักในการเป็นคนดี

๑๓) ด้านทนาย พบว่า ผู้ต้องขังต้องฝึกฝนการข่มใจ เพราะจะทำให้ผู้ต้องขังมีความพอใจ เป็นอยู่อย่างพอเพียง ในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ผู้ฝึกสอนเองต้องใช้ความเพียรพยายามและทุกๆ ฝ่ายจะร่วมมือกันกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังเกิดความมั่นใจในสภาพแวดล้อมและสังคมที่ปลอดภัยเช่นกัน

๑๔) ด้านขันธ์ พบว่า ในหลายกรณีผู้ต้องขังมีการเผชิญหน้ากันแต่กลับพูดคุยกันด้วยดี ลดการกระทบกระทั่งบาดหมางกันได้ อย่างไรก็ตาม ควรฝึกให้เกิดความละเอียดลออสิ่งที่กระทำลงไป ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยฝึกอบรมผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยในเรือนจำที่ดำเนินการฝึกฝนขัดเกลากะตุณให้ผู้ต้องขัง มีจิตสำนึก ละอายต่อการกระทำผิด

๑๕) ด้านจิต พบว่า ควรนำหลักธรรมะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การฝึกนั่งสมาธิ การให้รู้จักการเสียสละ ลดความอยาก ให้รู้จักปล่อยวาง รู้จักให้ รู้จักแบ่งปัน รู้จักคุณค่าของการให้ ก็จะทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกตัวเองมีคุณค่า เมื่อมีคุณค่าก็เกิดความตระหนัก เมื่อเกิดความตระหนักพฤติกรรมที่ไม่ดี ก็จะหยุดการกระทำที่ไม่ดี และกลับตัวเป็นคนดี

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดลำพูน

จากการศึกษาพบว่า แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดลำพูน ที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องนั้น เป็นไปตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ โดยเรือนจำจังหวัดลำพูนได้ประสานงานจากหน่วยงานภายนอกมาเป็นวิทยากรให้การอบรมกลุ่มผู้ต้องขัง อีกทั้งหน่วยงานกรมคุมประพฤติ กรมสังคมสงเคราะห์ กรมการจัดหางาน มาร่วมกันเก็บข้อมูล เพื่อนำไปเตรียมความพร้อมภายหลังที่ผู้ต้องขังพ้นโทษออกไปแล้ว และควรนำธรรมะมาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ดังนั้น เรือนจำจังหวัดลำพูน ควรพยายามสร้างความตระหนักในคุณค่าของความเป็นคน ตระหนักในเรื่องของศีลธรรม โดยเฉพาะในเรื่องของหลักทศพิธราชธรรมและหลักของศีล ๕ ซึ่งทางเรือนจำต้องทำให้เป็นรูปธรรมให้ได้ ควรสร้างอาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง และควรส่งเสริมในด้านของการศึกษา การศึกษาจะก่อให้เกิดปัญญา ถ้ามีการศึกษาและมีปัญญาจะเกิดการตระหนักรู้ในเรื่องของการมีคุณค่าความเป็นคน เป็นผู้มีศีลธรรมประจำใจ จะเป็นการช่วยลดโอกาสที่จะกระทำผิดซ้ำได้ ในความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดลำพูนนั้น ควรเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของทางราชการให้มีความรู้ ระเบียบ ขั้นตอน การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในกลุ่มต่างๆ ตามหลักสิทธิมนุษยชนภายใต้กรอบกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ควรจัดอบรมให้ความรู้กลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ และป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีก

บทสรุป

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง “แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน” ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ด้วยการศึกษาสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องขัง คือสภาพทั่วไป สภาพจิต สภาพสังคม การศึกษาและเศรษฐกิจพื้นฐานของครอบครัว ทราบถึงกระบวนการบริหารจัดการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ ด้วยการศึกษถึงกระบวนการทำงานของเรือนจำและความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงระบบการทำงานของเรือนจำจากผู้ต้องขังและการส่งเสริมหลักธรรมเพื่อให้ผู้ต้องขังนำไปปฏิบัติและทำให้ทราบ แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ด้วยการบูรณาการการทำงานของเรือนจำกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อมกับแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในชีวิตของผู้ต้องขังโดยการนำหลักฆราวาสธรรมในด้านสังกะ ด้านทมะ ด้านขันติ และด้านจาคะ ไปฝึกปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นโยบายภาครัฐควรหนุนเสริมให้สถาบันทางศาสนาได้ปฏิบัติการเชิงรุกด้วยการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการปลูกฝังจิตสำนึกให้เป็นประชาชนเป็นคนดี มีศีลธรรม เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม

๒) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกรมราชทัณฑ์ นำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

๓) ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในลักษณะเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อเป็นการนำแนวทางการส่งเสริมการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังให้เกิดความชัดเจน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา และนคร พจนวรวงษ์. รวมกฎหมายวิธีพิจารณาความ. กรุงเทพมหานคร: นครหลวง, ๒๕๒๗.

โสภา ขปิลมันน์. อาชญากรรม : ปัญหาที่ควรแก้ไขสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๓๗.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.